

Vadovėlio rankraščio vertinimo anketa

Ugdymo pildytojas: ...

Gauta: 11-10-19

20... Nr.

I. Bendra informacija			
Pavadinimas	Serija GAUBLYS 11-12 kl. Geografijos vadovėlis „Visuomeninė geografija”	Leidykla	DIDAKTA
Autoriai	G. Motiejuitė G. Sapožnikovas R. Šalna R. Šalna M. Šiumeta	Paskirtis	Vadovėlis 11-12 klasei

II. Kriterijai	Vertinimas	Vertinimo pagrindimas
1. Dalykinis tikslumas	Gera	Vadovėlyje savita forma pateikiamos visos į Vidurinio ugdymo bendrąją programą įtrauktos pagrindinės geografijos mokymo sritys. Autoriai remiasi nusistovėjusiu ir mokytojų lūkesčius atitinkančiu požiūriu į turinį, tačiau pagirtina, kad mėginama diegti nemažai naujoviško turinio.
2. Pristatomas sąvokų, teorijų, dėsnių apibūdinimas	Geras	Šiame vadovėlyje pasirinkta savita sąvokų, teorijų ir dėsnių apibūdinimo sistema. Apie tai autoriai rašo ir šio vadovėlio sampratoje. Autoriai stengėsi maksimaliai išgryninti mokymo turinį, akcentuodami dėmesį į esminius dalykus. Jų supratimą ženkliai išplės naujausia statistinė informacija, iliustracijos.
3. Aiškus sąvokų, teorijų, dėsnių apibūdinimas	Gera	Sąvokų išaiškinimą autoriai pateikia suprantamai, taikydami apibrėžimų formą arba organiškai įpindami į tekstą bei pateikdami labai reikalingus aiškinamuosius ir konkretizuojamuosius pavyzdžius. Sąvokų paieškai, savarankiškam darbui reikalingas sąvokų tezaurus. Tikėtina, kad jis bus parengtas baigtiniame vadovėlio maketavimo etape, kaip kad buvo padaryta pirmajame serijos vadovėlyje „Gamtinė geografija”.
4. Tolerantiškas lyčių, amžiaus grupių, mažumų, specialiųjų poreikių (negalių) turinčių asmenų, kitų valstybių, tautų, rasių vertinimas	Geras	Vadovėlyje nepastebima nepagarbių akcentų apie kurias nors tautines ar socialines žmonių grupes.
5. Dermė su bendrosiomis programomis	Gera	Atitinka Vidurinio ugdymo bendrąją geografijos programą bei geografijos valstybinio egzamino programą. Kadangi programoje turinys pateikiamas linijiniu būdu, autoriai pasirinko savitą tematikos eiliškumą. Dėl to vietomis gali susidaryti išpūdis, kad vienas ar kitas skyrius ar jo dalys yra tarsi ne

		<p>vietoje, tačiau iš esmės tai visiškai neprieštarauja programai. Atvirkišiai, autoriai, kaip ir mokytojai, turi teisę konstruoti ugdymo turinį pagal savo poreikius, žinoma, nepažeidžiant mokslinio logiškumo.</p> <p>Visuomeninės geografijos turinys yra sparčiai besikeičiantis, dėl to atskiros jos dalys gali būti interpretuojamos įvairiuose kontekstuose.</p>
6. Galimybė diferencijuoti mokymą(ąsi)	Gera	<p>Vadovėlio medžiaga sudaro galimybę diferencijuoti mokymą. Tekstinė medžiaga dalykiškai ir metodiškai skaidoma į potemes, o tai vienareikšmiškai prisideda prie diferencijavimo galimybės. Skyrių pabaigoje pateikiama tokių užduočių, kurias galima skirti įvairių gabumų ir motyvacijos mokiniams.</p>
7. Metodinės sistemos tinkamumas įvairiems mokymosi lygiams	Labai geras	<p>Autoriai, atsižvelgdami į mokymo specifiką 11-12 klasėse, atsisakė užprogramuoto medžiagos skirstymo į pamokas. Tuo pačiu autoriai taiko apibendrinamąją žinių ir įgūdžių kontrolės sistemą. Šie sprendimai mokytojams suteikia daugiau laisvės planuoti mokymo turinį, jį diferencijuoti.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad prie šio vadovėlio autoriai parengs mokytojams skirtą USB atmintinę su patikros testais ir jų atsakymais, visos vadovėlyje naudojamos iliustracinės medžiagos rinkiniu, fotografijų banku, papildomomis užduotimis, turimas priemonių komplektas sudarys puikias galimybes įvairiems mokymo ir mokymosi lygiams.</p>
8. Savarankiško darbo su vadovėliu galimybių numatymas ir paaiškinimas	Gera	<p>Šis vadovėlis skiriamas vyresniųjų klasių mokiniams, kurių motyvacija turėtų ženkliai skirtis nuo jaunesnio amžiaus mokinių. Joje naudojama medžiagos pateikimo forma tinkama savarankiškam darbui. Klausimai ir užduotys skyrių pabaigoje sudaro galimybes mokiniams pasitikrinti išeitą medžiagą, o, esant spragoms, grįžti į konkrečias turinio vietas. Sekant GAUBLIO „Gamtinė geografija“, neabejotina, kad autoriai pateiks paaiškinimą, kaip savarankiškai dirbti su šiuo vadovėliu, nors iš esmės tai yra formalumas, nes vieningos standartizuotos rekomendacijos visiems mokiniams ir mokytojams, kaip dirbti su geografijos vadovėliu, negali ir būti. Mokiniai, dirbantys vyresnėse klasėse, paprastai yra aukštesnės kvalifikacijos kategorijos, turi didžiulę darbo patirtį, todėl per daug metų yra susikūrę savo darbo sistemą.</p>
9. Vaizdinės medžiagos įvairovė	Labai gera	<p>Vadovėlyje numatyta gausi vaizdinė medžiaga. Nemaža dalis jos jau parengta, dalis yra numatyta, kas akivaizdžiai matyti iš</p>

		nuorodų tekste. Naujoviško turinio kartoschemos suteiks aiškumo daugeliui geografinių klausimų. Remiantis GAUBLIO jau išleistu „Gamtinės geografijos“ vadovėliu, neabejotina, kad ir šis vadovėlis galutiniame variante turės unikalų iliustracijų rinkinį.
10. Kalbos stiliaus, sudėtingumo ir šio amžiaus grupės mokinių ypatumų atitikimas	Gera	Kalbos stilius logiškas, sklandus, aiškus, atitinka šio amžiaus tarpsnio mokinių lygį.
11. Medžiagos orientavimas į mokinių gyvenimo patirtį ir kontekstą	Geras	Vadovėlio medžiaga remiasi įvairaus lygio aktualumo principu. Šis vadovėlis skiriamas vyresniųjų klasių mokiniams, jo turinys atliepia kompleksinį požiūrį į geografiją. Išsamiai pristatytos demografinės, miestų plėtros, išteklių išsekimo ir kitos aktualios socialinės bei ekonominės problemos, jų esami ir galimi padariniai, siūlomi sprendimo būdai labai kelia šio vadovėlio vertę ir sukuria geras prielaidas kritiniam mąstymui ugdyti, aktyvinti mokymą.
12. Tinkamas ir visapusiškas vaizdinės medžiagos panaudojimas	Geras	Vaizdinė medžiaga dalykiškai ir metodiškai papildo mokymo procesą.

Pateiktas vertinti vadovėlis „Visuomeninė geografija“ 11–12 klasei atitinka Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo (Žin., 2009 Nr. 61–2450) 5 punkte nurodytus reikalavimus. Jis atitinka Bendrosiose programose numatytus pasiekimus ir keliamus ugdymo tikslus bei uždavinius. 12 klasės mokiniai, kurie kaip taisyklė šioje klasėje mokosi „Visuomeninę geografiją“, neturi vadovėlių pasirinkimo galimybių. Iš esmės rinkoje dominuoja vienos leidyklos parengtas vadovėlis, nors kitų mokomųjų dalykų mokytojai turi gerokai didesnę pasirinkimą. Dėl to šis vadovėlis yra ne tik laukiamas geografijos mokytojų, bet ir formuoja kiek kitokį požiūrį į turinio pateikimą, siūlo netradicinę metodinę sistemą. Neabejotinai, kad skirtingas įvairių leidyklų ir autorių požiūris į vadovėlių rengimą visuotinai prisideda prie geografijos turinio tobulinimo, vadovėlių rengimo metodikos gerinimo. Vadovėlio rankraštis palieka gerą įspūdį ir dalykine, ir metodine prasme. Siūlau šį vadovėlį tvirtinti.

Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos
geografijos mokytojas ekspertas,
Lietuvos geografijos mokytojų asociacijos tarybos narys
Valentinas Padriežas

Valentinas Padriežas

